

KRAJN, 21. SEPTEMBRA 1956
LETNO IX. — ST. 75
DIN 10.—

Glas

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Gorenjske

Izdaja: Gorenjski tisk / Uredja:
Uredniški odbor / Odgovorni urednik: Svetko Beznik
Telaf. uredništva 475 — uprave 476
Tekodi račun pri Komunalni banici Kranj, St. 61-KB-1-Z-136 / Izhaja v ponedeljek in petek / Naročnina: letna 800, pollet 300, mesečna 50 din.

S seje OLO Kranj

Cilj: izpolnitev plana

Osrednja točka dnevnega reda torkovega zasedanja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora v Kranju je bilo poročilo o izvršitvi proizvodnega plana v kranjskem okraju za prvo polletje leta 1956. Razen tega so odborniki razpravljali še o stanju okrajnega investicijskega sklada ter o smernicah in pogojih za dodeljevanje posojil iz okrajnega investicijskega sklada za leto 1956.

Seji OLO, katero je vodil podpredsednik Dušan Horjak, je prisotoval tudi ljudski poslanec dr. Miha Potočnik.

Uvodoma je predsednik Svetu za plan in finance Okrajnega ljudskega odbora tovarš Pavle Tolar podal podrobno poročilo o izvršitvi družbenega plana gospodarskih organizacij za prvo polletje 1956.

Iz poročila je razvidno, da je industrijska proizvodnja v kranjskem okraju v tem razdobju zaostala za 4,8% pod planiranim obsegom, kar pomeni, da je obseg dosežene proizvodnje v odnosu do istega razdobja leta 1955 zaostal za 0,8%. Hkrati pa beležimo, da je industrija v naši republiki v tem razdobju presegla lanskoletno raven za 1%.

Te ugotovitve vsekakor niso razveseljivo znanilo, čeprav je moč obrazložiti neizpolnitev plana z raznimi objektivnimi težavami. Vendar sodimo, da so temu v marsičem razlog tudi subjektivne okoliščine.

Pokazatelj kažejo, da so polletne vrednostne proizvodne plane izpolnile naslednje industrijske veje: grafična industrija (121,8%), živilska industrija (114,7%), elektroindustrija (106,6%) ter črna metalurgija (102,5%) in elektrogospodarstvo (101,3%). Vse ostalo industrijsko panoge pa so, čeprav ne močno, zaostalo za predvidenim polletnim planom.

Slavnosti kolektivov zaključene

Kranj, 14. septembra.

Včeraj so v počastitev 20-letnice velike tekstilne stavke Slovenije odkrili ploščo tudi v tovarni IBI. Članom kolektiva je govoril o pomenu stavke član upravnega odbora Ciril Stular, ki je odkril tudi spominsko ploščo. Na lepo pripravljeni proslavi je razen godbe sodeloval tudi tovarniški pevski zbor.

Kolektivi so s proslavami zaključili. Za zaključek so odkrili danes spominsko ploščo tudi v »Savi«, na Gaštuju, v nekdanji tovarni »Tekstilindus«. Ob 13. uri so se zbrali člani delavskoga sveta in upravnega odbora ter nekateri gostje iz ostalih tekstilnih tovarn, na slavnostni seji. Proslave sta se udeležili tudi sekretar Okrajnega odbora SZDL Kranj Janko Prezelj in sekretar Občinskega odbora ZK Kranj Martin Košir. Ploščo je odkril predsednik delavskega sveta Fr. Oman, sodelovalo so tudi recitatorji, Devski zbor iz Stražišča in godba. Za tem je kolektiv pogostil vse, ki so

Odkritje spominske plošče v Tovarni verig

14. septembra so v »Tovarni verig« Lesce slovensko odkrili spominsko ploščo v spomin na 21-letnico stavke. Slovenski so se udeležili razen delavcev tovarne tudi predstavniki ljudske oblasti in zastopniki sosednjih delovnih kolektivov.

Namen in pomen stavke leta 1935 v tovarni »Verig« Lesce sta opisala takratne delavsko organizacije SMRJ, tov. Ivan Bertoncelj in predsednik stavkovnega odbora, sedanj direktor tovarne »Plamen« v Kropi, tov. Lenart Petrač. Spominsko ploščo je odkril predsednik takratne SMRJ, tov. Janez Justin.

Po končani slavnosti je bilo slavostno zasedanje DS. Predsednik DS je v svojem govoru orisal pomen in uspehe velike stavke tekstilnih delavcev v Sloveniji. Tov. Janez Justin in tov. Marija Murgel sta povedala, s kakšnimi težavami so se borili takratni člani delavskoga naprednega gibanja in kako nečloveško je napram stvajočim nastopala žandarmacija in vodstvo podjetja.

vse potrebne ukrepe, da bi se letošnje planske naloge, določene z družbenim planom, stodostotno izpolnile. To je v prvi vrsti dolžnost vodstev podjetij ter organov delavskega samoupravljanja.

2. Zagotovi naj se stalna skrb za povečano delovno storilnost in s tem v zvezi je treba sprejemati na dejo le tisto delovno silo, katere zaposlitev je za podjetja ekonomsko nujna.

3. Komercialna služba naj se izboljša in stremi za tem, da bo zmanjša zaloge nedovršene proizvodnje na običajno raven.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DOBER TEK!
»Daj, podrezaj v Žerjavico! Na pol pečenega krompirja ne bom jedel!«

60-letnica „Titana“

Uresničujejo se besede maršala Tita: Naj zraste moderna tovarna

Tovarna »Titan« v Kamniku proslavlja te dni 60-letnico svojega obstoja. Leta 1896 je namreč Čeh Spalek kupil od posestnika Bučarja na Perovem mlin ob Bistrici in ga preuredil z dozidavami v majhno tovarno ključavnika robe. Nakupil je nekaj strojev za izdelavo stavbnih ključavnic, ki so bili nameščeni v sedanji stiskalnici, poleg objekta pa je zgradil novo kovačnico. Spalek pa ni bil dolgo lastnik to-

ben, ga je prisilila, da je prodal podjetje bratom Fass z Dunaja. Z novimi dozidavami in povečanjem obrata sta se zadolžila in zašla v težave ter nato leta 1909 prodala tovarno dunajski družbi »Krainische Eisenwarengesellschaft«. Toda tudi ta podjetja ni rešila in leta 1911 je sledil neizbežni konkurs. Tovarna je ustavila obratovanje in delave so se razkropili po širni Avstriji. Največ jih je odšlo v Wienerneustadt in z njimi

vati ob začetku prve svetovne vojne. Dunajčan Nagl jo je ob prevratu proti zagrebski družbi, ta pa leta 1925 »Osječki livanri«. Oba lastnika sta z dograditvijo livanar in oddelkov za avtomate in kuhinjske stroje razširila obrat, izdelki »Titana« pa so bili v marsičem boljši od uvoženih. Na raznih razstavah v inozemstvu je prejela tovarna odlikovanja in priznanja za razstavljene predmete.

Tovarna »Titana« je bila tudi toriške delavske kulture in revolucionarne zavesti v Kamniku. Pevel delavskega pevskega društva »Solidarnost« so bili po vedenju delavcev »Titana«, v delavskih knjižnici, ki je imela več tisoč knjig, pa je delavstvo črpalo izobrazbo. Borba, ki jo je delovni kolektiv vsega leta med obema vojnoma vodila za svoje delavskie pravice, je dobila posebno velik poudarek v zložni stavki leta 1928. Stavka je trajala dva meseca.

Delovni kolektiv »Titana« je dal tudi vrsto borcev Osvobodilni vojski. Po osvoboditvi je tovarna kot vsej ljudske imovine doživel velik razmah. Nova temperna livanar je bila prvi objekt obširnega zazidalnega načrta, ki predvideval vrsto modernih objektov namenito nehigienskih starih zgradb, prav po besedah maršala Tita, ki je dejal leta 1952, ko je obiskal delovni kolektiv: »Naj izginejo priča zaostalosti in naj zraste na tem mestu moderna tovarna!«

Jubilej tovarne bo delovni kolektiv »Titana« praznoval s pomembnimi uspehi pri razširitvi in modernizaciji obratov. Pred kratkim je bilo dograjeno novo skladišče za surovine in pomožni material. Podrlj so staro kovačnico in jo presemil v nove prostore poleg velike livanar. V delu je astalna cesta po tovarni. Z odcepni bo povezala vse objekte. Ob cesti je urejena kanalizacija, položene so cevi za vodovod in toplo ogrevanje vseh objektov, ki bo dokončano prihodnje leto, ko bodo dogradili kotelnicovo.

Ob 60-letnici bodo zbrane po vseh obratih telefoni nove hišne telefonske centrale z zmogljivostjo 50 telefonov, ki jo je ta teden postavila tovarna »Iskra« iz Kranja.

Lani je tovarna »Titana« prekoračila plan proizvodnje za 6%, ka letos pa je predvidelo še povečanje. Od leta 1952 ni tovarna nobenemu svojemu izdelku povisila cene, pač pa je počenila mnogo predmetov za široko potrošnjo. V jubilejnem letu je pripravila za trg mnogo praktičnih novosti domače gospodinjstvo.

V proslavo 60-letnice je delovni kolektiv že pozimi organiziral smučarsko tekmovanje med kamniškimi obrati, pred nedavnim pa nogometni turnir, Šahovsko in namiznotenisko tekmovanje. Posebne prireditve pa so bile še v okviru mladinske organizacije.

Proslavo bo delovni kolektiv »Titana« začel že to soboto, ko bo v veliki dvorani kulturnega doma gostovalo gledališče z Jesenic z delom »Vroča kriš«. V nedeljo dopoldne ob 8. uri bo v tovarni velika svečanost ob sodelovanju godbe LM iz Ljubljane.

... in zrastla je velika tovarna.

Žičnica Vitranc danes ali nikoli?

Zimska sezona je pred vrat - Žičnica, nujnost za celoten razvoj Zgornjesavske doline

Poletna turistična sezona je pri kraju. O stanju našega turizma je bilo pravzaprav že mnogo pisanega in govorjenega. Opravičilo pritožbam je predvsem slabga organizacija in nenačrtnost. Za prihodnjo sezono pa se obeta, da bodo te nepravilnosti odpravljene, da se bo zato stanje precej izboljšalo. Vsem je jasno, da bo treba nekaj ukreniti; seveda so za to potrebna določena sredstva. Na gorjenjski kot pa je po svojih naravnih lepotah že tako bogat, da se z majhnimi sredstvi da narediti marsikaj.

Poglejmo samo Planico. Danes je to svetovno znan kraj. Sem prihajajo smučarji in skakalci iz vseh delov. V zadnjem času se sicer smučarji odpravljajo vse več v druge kraje, pravijo, da imajo drugje, če izvzamemo lepa smučišča, več pogojev za trening.

Zato je hvale vredno, da so že pred leti začeli graditi žičnico na Vitranc. Brez te Planico s svojo okolico ne bi več dolgo prosperirala. Opravili so že vse betonska dela in pripravili stebro za montažo na obeh trasah žičnice. Po zelo ugodnih cenah so nabavili v inozemstvu tudi jekleno vrv, prav tako je izdelan tudi že del stroj-

ne opreme. Letos pa so vse dela moralni ustaviti zaradi pomanjkanja sredstev. Zaradi nujnih plačil dolgov je prišlo celo tako daleč, da so na seji Turističnega društva Kranjska gora, 12. avgusta sklenili, da bodo prodali dragoceno jekleno vrv in oba elektromotorja s pripadajočimi zaganjalci. Tako bi torej propadlo še to, kar je narejenega in prav gotovo bi potem minila še leta, da bi bila žičnica gotova; če bi seveda sploh še kdaj začeli. Izgubljena in zamuljena bi bila sicer velika možnost za razvoj turizma v Zgornjesavske dolini. In ne samo to, treba se je vendar že zavestati, da to ne bi škodilo samo turizmu, temveč celotnemu gospodarskemu razvoju doline — trgovini in obrati. Na zadnjih sejih Sveta za turizem in gostinstvo, kjer so bili navzoči tudi predstavniki okraja, občine Jesenice, gospodarske in trgovinske zbornice so sklenili, da bodo gradnjo nadaljevali tako, da bo prispeval delež OLO Kranj, občina Jesenice, gospodarska zbornica ter trgovinska in obrtna zbornica. Tako bodo kriti najnujnejši dolgovi v višini 3,300.000 dinarjev. Ker se je podjetje preimenovalo iz

turistične družbene organizacije v turistično gospodarsko organizacijo, bo sedaj lahko najelo tudi kredit. Za nadaljnja dela manjka namreč še okoli 22 milijonov dinarjev in če bo možno ta sredstva takoj dobiti, bo žičnica še letos dograjena. Tako bodo v zimski sezoni smučarji prav govorili raje obiskali Planico, privlačeno pa bo po tudi nenežence, ki so pač vajeni vsejega udobja. Prav tako bo žičnica delala tudi poleti in po vrnjenju strokovnjakov bo to eno izmed dočasnih podjetij. Predvideno mora biti 100.000 voženj letno, kar predvideva strokovnjaki, da bo lahko dosegli. Kot primer naj navedem samo to, da so z napravo, ki jo, v primeri s to novo moderno žičnico — sedežnico, ne moremo imenovati — žičnica, v petih tednih (v tem času je bila le 5 dni polno zasedena) dobili 86.000 dinarjev čistega. Vzpenjača na Bledu, ki jo po pomenu in namenu ne moremo prištevati sem, pa ima povprečno okoli 100 voženj dnevno.

Žičnica Vitranc je v primeri s tem vse večjega pomena; vodja del zatrjuje, da bo žičnica imela tak uspeh, da bo sicer smučarji zanimali in bodo razen drugih Avstrije prav gotovo med najpogosteji obiskovalci. Vsi nadaljnji komentar o vsejki pomenu tega objekta za celoten razvoj bi bil odveč.

LJ.

Cilj: izpolnitev plana

(Nadaljevanje s 1. strani)

4. Gospodarske organizacije naj strokovno analizirajo proizvodne stroške v posameznih obrobitih in naj se z dobrimi pravilniki bore za njih znižanje.

5. Podjetja naj stremijo za znižanjem cen, ki pa naj bo posledica znižanja proizvodnih stroškov.

6. Občinski ljudski odbori naj skrbe na svojem področju za razvoj komunalnih podjetij, ki lahko v marsičem pripomorejo k dvigu življenjskega standarda.

7. Podjetja, ki imajo težave, naj skušajo urejati svoje probleme z vsemi družbenimi in političnimi organizacijami.

8. Podjetja, ki imajo lastne termoin hidroelektralne, naj zagotovijo njih redno delovanje in tako izkoristijo do maksimuma električno energijo, ki je v proizvodnem procesu nujno potrebna.

Cudno je, da se k razpravi o izvršitvi letošnjega družbenega plana v prvem polletju ter o težavah, s katerimi se bolj ali manj borja skoraj vsako podjetje, ni oglašil nihče izmed odbornikov.

ALI BO GORELA LUČ NA ŽIROVSKEM VRHU?

Poročilo o stanju okrajnega investicijskega sklada ter smernice in pogaji za dodeljevanje posojil iz tega sklada v letošnjem letu, je bilo soščasno sprejet. V razpravi pa so so delovali tudi nekateri odborniki.

Odbornik Tone Hafner je vprašal, zakaj se je letos črpanje sredstev iz investicijskega sklada tako močno zaksnilo. Predlagal je, naj se osnove posebna komisija, ki naj razišče vzro-

ke tekega poslovanja in naj predvidi vse potrebno, da se v prihodnjem letu podobno ne bi pripetilo.

Odbornik Igor Peterrelj pa je sprožil vprašanje elektrifikacije Žirovskega vrha. Kot je znano, znaša predračun izdatkov za ta namen 22 milijonov dinarjev. Sami pravilniki tamkajšnjih vasič, ki so veliko žrtvovali v NOB, pa so doslej prispevali v denarju, prevozih, lesu 11,5 milijona dinarjev, medtem ko so prejeli od OLO pomoči v višini 5,8 milijona dinarjev. Vendar delo še ni dokončano. Potrebovalo bi bilo še 5,5 milijona dinarjev kredita.

Po zagotovilu odbornika Peterrelja, bi bila pripravljena najeti kredit Elektrogospodarska skupnost Slovenije, ki

bi ga nato OLO v treh letih vrnila.

Odborniki so o tem tudi glasovali. 35 odbornikov je glasovalo za predlog, 17 proti, 19 pa se jih je vzdržalo.

Kot je ob zaključku povedal podpredsednik OLO Dušan Horjak, pa ni moč na ta denar računati že letos, ker ga po veljavnih predpisih ni mogoč izločiti v kakršnokoli obliki iz okrajnega investicijskega sklada. Zato bo ta sklep veljal predvsem kot pripomoček OLO, naj elektrifikacijo Žirovskega vrha upošteva pri sestavi družbenega plana za prihodnje leto.

Po skupini seji sta bili že ločeni sej ob teh zborov Okrajnega ljudskega odbora, ki sta sklepali o nekaterih tekočih vprašanjih.

I. A.

30 - letnica »Svobode« na Duplici

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« na Duplici je ta teden proslavila 30-letnico ustanovitve nogometnega kluba in 20-letnico ustanovitve pevskega zbora. Dupliški nogometni klub »Virtus« je bil vsa leto med najboljšimi v kamniški okolici in je vedno ogrožal kamniško nogometno prvenstveni lestvici. Pred leti se je vključil v »Svobodo«. Danes se vodi ostra borba med Domžalami, Kamnikom in Duplico za prvenstvo v kamniški skupini. Pevsko društvo »Planinka«, ki ga je od ustanovitve vodil pokojni France Vidmar, je znano po svojem revolucionarnem delovanju.

Dvojna proslava je bila v znamenju športnih in kulturnih prireditev, ki so trajale ves teden. Nogometni so že preteklo nedeljo napravili uvod v proslavo. V torek so bile kolesarske tekme in šahovski brzoturnir, zvezrepa so ob veliki udeležbi občinstva nastopili judoisti ASK Ljubljana na prostoru letnega kina. Športni program je zaključil odbodljivi turnir.

V kulturnem delu proslave je bil v petek koncert pevskega zbora s solo delovanjem folklorno skupine in zborov recitatorjev, v soboto popoldne kulturni program pionirjev, zvezrepa pa zaključna proslava v letnem kinu. Ves program je pokazal, da je prosvetno življenje na Duplici zelo živahno.

Danes popoldno je bila na Duplici zadnja točka proslave: velika tombola z mnogimi leplimi dobitki. Udeležilo se je jo več tisoč ljudi iz vse kamniške okolice.

Študijska knjižnica v Kranju odprta ves dan

Ta naša edina splošna znanstvena knjižnica na Gorenjskem je bila dolej v dobi svoje graditve, odprtja za obiskovalce le v dopoldanskih urah. Ta čas pa je bil zavolj dopoldanskih zaposlitve za marsikoga neprimeren. Zato je želja, da bi bila knjižnica odprta tudi popoldne, rasla in postala neodložljiva. Sedaj, ko je knjižnica organizacijsko že dobro utrjena in ko je njen knjižni fond že dovolj bogat in pregledno urejen, je napočil trenutek, da smo v nedeljo lahko izročili knjižnico vsem interesentom v splošno in celokupno uporabo. Do nadaljnjega bo knjižnica odprta za obiskovalce od 10. do 14. in od 15. do 18. ure.

Obisk čitalnice se priporoča vsem, ki čutijo kakršnokoli potrebo po branju, po lastnem izobraževanju, po ustvarjalnem znanstvenem delu ali pa tistejo pomoč za uspešnejše opravljanje svojega poklica ali javnega dejstevanja.

J. V.

VAJENCI IZ TRŽIŠKE OBČINE – INDUSTRIJSKA ČEVLJARSKA SOLA

V Tržiču je končano vključevanje mladine v vajenški uk. V zadnjem mesecu je občinski referent za delo potrdil 45 vajenskih pogodb novim vajencem, ki so nastopili učno dobo v raznih strokah. 21 vajencev je vstopilo v novo industrijsko čevljarsko šolo, ki je ustanovljena pri tovarni čevljev »PEKO« v Tržiču. To je prva šola, ki bo kvalificirala kadre za industrijsko proizvodnjo čevljev. Nova šola ima prostore v obratu II. »PEKO«, predavatelji pa bodo iz Kranja in Tržiča. Občinski referat za delo je v zadnjem mesecu posredoval zaposlitve v tovarnah nadaljnjam 20 mlačcem, ki niso imeli zadostne šolske izobrazbe. S tem je bilo zaposlene nad 90% mladine, ki je želela v uk ali v zaposlitve, kar priča o intenzivnem in načrtinem vključevanju mladine v poklice.

J. V.

OBJAVA

Uprava PG obvešča občinstvo, da je nedeljska predstava Cankarjeve drame »Hlapci na željo RK zaradi tombole odpovedana.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

LJUDJE IN DOGODKI

A. Stevenson - mož, ki čaka 1956. leto

Tri in pol leta je tega, ko je na predsedniških volitvah Eisenhower premagal Stevensona s trojnim orožjem: z večjo osebno popularnostjo, z obljubami, da bo napravil mir in spustil zaveso na korejski sceni, ter z magično krilatiko, da je končno prišel čas za spremembo. Vsi ti aduti so polagoma zbledeli. 1952. leta je Eisenhowerovo ime za radovedno Ameriko pomenoilo zmago. Zdaj je on politik, ki v svoji pisani bilanci beleži uspehe, pa tudi precej pasivnih stališč, nepopularnih ukrepov in nesrečnih popuščanj. Obljuba o Koreji je izvršena, ofenziva najbolevitejših v Ameriki zaustavljena, vendar so občasni umiki pred republikansko stranko začrtavala nove potese bojazni in prinesli nekaj diplomatskih porazov. In končno, volivci so pred časom odločili, da se po 20 letih odpošijejo od demokratske stranke, medtem ko zdaj kaže, da se bo pod republikanci želja po spremembah hitreje pojavila.

Nekateri menijo, da bo ekonomská kriza razsodila bodoči spopad. V primeru, da katastrofalna depresija počasi branike, se bodo Amerikanci zatekli k Rooseveltovemu nasledniku; če pa do krize ne bo prišlo, naslednik, ki je dolgo ostal v Beli hiši. Prva in druga stran vidita v oblakih na nebu znameno usode. Pogodba ni povsem sigurna. Amerika je bila več mesecev po Eisenhowerjevem prihodu

Adlai Stevenson

Po Rooseveltovi eri je Amerika imela predsednika Trumana, ki je sicer malo obljubljal, a je vse izpolnil;

Sličice nedeljskega popoldneva

„Si res izgubil denarnico?“

jaz dajem to moč vinu, ne njim.

Nedeljsko jutranjo sonce je ustvarilo še lepše razpoloženje. Protipri se je vila nepretrgana kolona ljudi, avtomobilov, kolesarjev, kamionov, motorjev. Lepa zelenja jasa je sprejela prav vse. Našla sem tam nekaj ljudi, ki jih že leta nisem videla. Prijetno presenečenje. Toda, če je fant izgubil dekle ali obratno, je bil režev, moral jo je kar javno poiskati. Slišati je bilo najrazličnejše objave: »Išče se rdeča jopic. Kdo jo najde...« (jopicu namreč.) »Izgubil sem denarnico.« (Reve, gotovo je bil močno žejen.) Tudi Marička je Brane izgubil, pa ni bil edini. Obupan je je čakal ob tribuni in Marička se mu je kmalu javila. »Ha, vidis, pa me je le poklical po zvočniku, je ponosno pričovedoval svoji kolegici.

Ob Avsenikih in Ježku se je zbrala množica. Za ples ni bilo dosti prostora. Ljudje so gledali in poslušali zdaj razigrane godbenike, folkloriste, pevce, navdušene judoliste... Tudi Jaz bi rada plesala; tam, kjer so igrali leški fantje — toda tudi to pot sreča ni bila z menoj. Slišala sem le odmetve njihovih instrumentov, na srečo ali žalost, kakor se vzame, se je po ojačevalcu kmalu zaslila lepa melodija havajskega kitara, in kasneje še Avseniki. Torej vse hkrati. Kaj naj torej plešem? Havajk sem slišala le nekaj takto, potem pa spet: »Jože, avto bo odpeljal čez 5 minut brez tebe.« Hm, zakaj potem že prej ni, saj Jože bo moral, kot kaže, tako po domov. Se da je pa res ne vem, koga naj poslušam, bolje da končam.

Moje kolege in kolegi so se tam ob mizi še prav dobro zabavali. Revezli, dovolj so delali ves teden, naj se malo okrečajo. Rekli so mi, da mi je lahko žal, ker sem že tako zgodaj (saj ne boste verjeli — že ob sedmih) odšla domov.

Naslednji dan so mi pričovedovali, da je še precej ljudi »izgubilo denarnice, oni pa so imeli tako srečo, da so vsaj še prazno prinesli domov. Pa so se spet tolazili, da niso bili edini...

Gradbeni kolektiv Projekta je letoval na morju

Po ogledu mnogih podjetij in organizacij je letos prvikrat tudi Sindikalna podružnica SGP »Projekt« v Kranju organizirala in omogočila svojim članom oddih na morju.

V ta namen in na pobudo Sindikalne podružnice je uprava SGP »Projekt« kupila primerno zemljišče ob morski obali v neposredni bližini Ankaranu. Z združenimi močmi in znatno podporo uprave so na določenem mestu postavili preurejeno montažno barako za 20 ljudi. Baraka, oziroma »Počitniški dom«, kot ga že imenujejo, ima licenco opremljene sobe za dve, tri ali štiri osebe, kuhinjo na plin, jedilnico in potrebine sanitarne.

Prve grupe članov kolektiva s svojimi družinami so preizkala dva meseca, da izrabili lep dopust ob morju. Nekateri so tam preživeli teden, marsikdo štirinajst dni, medtem ko so posamezniki bili zadovoljni tudi s 3–4 dnevi bivanja ob morju. Sindikalna podružnica si prizadeva in predvideva, da bo lahko v bodoči vsako leto nekaj sto članov kolektiva s svojimi družinami izkoristilo svoj dopust v »Počitniškem domu«.

kazuje njegovo delovanje veliko večjo sposobnost realističnega ocenjevanja, kot jo imajo mnogi politiki na našem področju Oceana.

Nekdanji direktor General-Motors in Eisenhowerjev minister Wilson je v nekem svojem govoru povedal metaforo, iz katere je sledilo, da se brezposelnici, ki štejejo službo, lahko primernojo z lovskimi psi, drugi pa, ki misijo, da jim bo službo nekdo ponudil, s psi, ki v svoji hišici čakajo na pečene piščke z neba. Ta stilistična figura je dvignila mnogo prahu v vetrovnem predvečerju kongresnih volitev 1954. leta in samo okreplila delavce v prepričanju, da med njimi in republikanci ni niti toliko radikalnen. Marsikateri od njih se še ne zavedajo, kako tak oddih na morju brez vsakodnevnih skrbil okrepil človeka in ga pripravil za nove delovne napore.

Pohvale vredna je tudi obljuba Sindikalne podružnice, da bo doba možnosti bivanja v »Počitniškem domu« v Ankaranu. Celodnevna oskrba za člana kolektiva bo znašala po do sedanjih izkušnjah približno 150 do 200 dinarjev, kar bo dostopno vsakemu gradbenemu delavcu.

Naloga Sindikalne podružnice naj bi bila tudi ta, da za drugo leto pravčasno zainteresira svoje člane za čim večji obisk novega »Počitniškega doma« v Ankaranu. Celodnevna oskrba za člana kolektiva bo znašala po do sedanjih izkušnjah približno 150 do 200 dinarjev, kar bo dostopno vsakemu gradbenemu delavcu.

Stevenson zna izkoristiti priložnosti in perspektive, ki mu jih nudijo nasprotinci, z najučinkovitejšimi strelami velikodusne ironije. Pred volitvami 1954 je imel govor, v katerem je naštrelal nesrečne republikancev: diplomatsko neusphe, porast brezposelnosti, padanje farmarskih cen, vsekemu poglavju pa je dodal enoličen in občalujoč refren: »Republikanci tega niso že zeleli, pa se je vendarje zgodilo.« To se pravi, da pojmi in metode republikancev ne morejo popolnoma zadovoljiti zahteve sodobnosti.

Stevenson čaka 1956. leto.

DJORDJE RADENKOVIĆ

GORENJSKI ZADRУZNIK

Kako je bila opravljena obvezna zamenjava krompirjevih sort na območju, okuženem po krompirjevem raku

Znano je, da sta naselje Prihodi in vas Planina pod Golico okuženi z najhujšo krompirjevo bolezni — krompirjevim rakom. Ta bolezen je zaenkrat lokalizirana samo na tva dva kraja, možno pa je, da se z raznimi neodpornimi sortami raznesi tudi v druge kraje. Da bi preprečili to zlo in se s temognili prepovedi sajenja krompirja so bili storjeni že vsi karantenski ukrepi v omenjenih krajih, krompirja, so bili storjeni že vsi ka-za ogroženo področje.

Z odlokom Zveznega izvršnega sveta (uradni list FLR št. 8/55), ki govorji o zatiranju krompirjevega raka, je med drugim tudi predpisano, da se smejo saditi v ogroženem področju samo tiste sorte, ki so odporne proti teji bolezni. Na podlagi tega Odloku je tudi Svet za kmetijstvo in gozdarsvo občine Jesenice izdal odredbo v tem smislu. Profesor dr. ing. Janežič, ki vodi laboratorij za preizkušanje krompirjevih sort na odpornost proti raku v Planini pod Golico, je dočel, da se smejo saditi na ogroženem področju samo naslednje sorte: od poznih Merkur in Voran, od ranih pa Frühmölle in Böhmv srednje ranih. Vse navedene sorte so zanesljivo odporne proti krompirjevemu raku, obenem pa v teh predelih garančirajo dober pridelok. Občina Jesenice je pravočasno in pravilno pripravila to akcijo. S pomočjo OZZ so Kmetijske zadruge nabavile zadostne količine poznih sort, medtem, ko zgodnjih sort ni bilo v zadostnih količinah na razpolago. S tem v zvezi pa je bilo tudi ugotovljeno, da kmetje na tem področju že nekaj let nazaj sadijo in uvajajo v večji meri sorto Merkur. Zaradi tega je bilo pričakovati, da precej kmetov ne bo zamenjalo svojega krompirja. Ker pa se je pokazalo, da večina pridelovalcev sploh ne pozna svojih sort, t. j. tistih, ki jih sadijo, so bili preko Kmetijskih zadrug le-ti že posebej opozorjeni, naj zaradi varnosti le zamenjajo svoj krompir.

Izdajati odredbo bi bilo brez posame, če bi ne kontrolirali, kako jo pridelovalci krompirja izvajajo. Krompirjev rak je zelo resna zadeva, zato je s tem v zvezi umestna tudi stroga kontrola. Organi kmetijske inšpekcije ObLO Jesenice, katerim sta pomagala tudi dva strokovnjaka Okr. zadružne zveze Kranj, so v času cvečenja krompirja izvedli na področju občine Jesenice temeljito kontrolo. Pregledanih je bilo več kot 70% vseh njiv, posejanih s krompirjem. Rezultati kontrole so sledili: v 20 vaseh in naseljih je bilo ugotovljenih 70 kraljev te odredbe t. j. takih, ki so posadili v pretežni meri neodporne sorte

S krompirjevim rakom okužena kultura krompirja

je morali zamenjati neodporne z odpornejimi sortami krompirja. Naj se vsi zavedajo, da bo tudi v naslednjem letu izvedena kontrola.

Na koncu pa še nekaj: spomladi v času zamenjave je marsikdo imel pomisleke glede relativno višje cene se-

menskega blaga, drugič pa glede sort samih, češ, da ne bodo dobro uspevale. Mnogi so trdili, da zlasti v višjih predelih ne uspevajo druge sorte razen Rožnika, Volmana in Svinjskega modrega. Glede cene mora biti vsakomur razumljivo, da semenskega blaga ne moremo primerjati s potrošnim, ker pridelovanje tega zahteva znatno več truda, stroškov in rizika. Relativno višja cena pa bo krita z večjim pridelkom. Kar se tiče sort samih, so vsi, ki so kupili in posadili Merkurja ali Vorana s posevkom nadvse zadovoljni.

K. I.

Zoper vse te kršilce odredbe je bila podana prijava pri sodniku za prekrške ObLO Jesenice. Pri zaslišanjih se posamezniki skušajo na vse načine opravičevati, samo, da bi vrgli krvido s sebe. Tako je nekaj takih celo trdilo, da jim je sorto Voltman, ki je najbolj občutljiva na krompirjevega raka, prodala kot semensko blago KZ Žirovnica oziroma KZ Jesenice, kar sploh ni mogoče, ker omenjeni zadrugi te sorte nista prejeli od Okrajne zadružne zveze. Izgovarjali so se tudi, češ, da niso dobili na razpolago zgodnjih sort in da so zato posadili neodporne sorte. Res je, kakor sem že omenil, teh sort ni bilo dovolj na razpolago iz objektivnih razlogov, zato jim ta razlog nikakor ne more biti v opravičilo. Vse kaže, da bodo v naslednjem letu tudi omi-

JESEN JE TU. SE MALO IN SOČNE KRME NE BO VEC.

Problematika gozdne paše

Urejanje pašnikov in gozdov je v zadnjem času močno započilo gozdarje in kmetijce na Gorenjskem. Sekanje na »frate« je zamenjal sodobnejši način prebiralne sečnje, živila pa je ostala brez pašnih površin. Prisiljena je iskala pašo po gozdovih. Območje gozdov, po katerih se pase živila, se je zato močno povečalo in je sedaj precej večje, kot pa je bilo svoje dočasno dovoljeno na osnovi takoimenovanih služnostnih pravic. S tem pa se seveda kršijo zakonski predpisi o čuvanju mladih gozdovih nasadov.

Gorenčci, posebno Bohinjci, pasejo svojo živilo do 160 dni v letu. Zmanjšanje pašnih površin pomeni zanje povečano uporabo krme, pridelane na njivah in travnikih in zato nujno zmanjšanje števila krav, ki jih more prerediti posamezni kmet. V primeri s predvojnim stanjem, je sicer število živila že skoraj normalno, zabeležiti pa moramo znaten padec v primeri z leti pred prvo svetovno vojno. Danes lahko trdimo, da je živilne v primeri z možnostmi krmiljenja dovolj pravzaprav preveč, ker je živila slabno preskrbljena in dostikrat v hlevih in na pašnikih lačna. Zboljšanje letne in zimske krmne baze ne pomembni možnosti za dvig številčnega stanja živilne, temveč zboljšanje kondicije in dvig proizvodnje pri živilu, katere proizvodne kapacitete niso izkoriscene.

Paša živila v gozdovih je skrajno škodljiva, tako kmetijstvu kakor tudi gozdarstvu. Paša v gozdovih je nevarna kombinacija dveh nasprotujučih si elementov. Njena nelzogljiva posledica je uničenje enega in drugega, saj povzroča pregon živilne po gozdovih prelom v naravnem ravnotežju. Gaženje taj preprečuje njih zračenje, podpira gnitje korenin, objedanja drevja predstavlja težko izgubo pri naravnem pomlajevanju, nekatere vrste drevja prično sploh izgnati, pojavi se golitave, kar ima za posledico nazadovanje proizvodnje in končno degradacijo tal.

Zivila, ki se pase po gozdovih, ima na razpolago le zelo slabo travo, katere krmna vrednost je skoraj vedno manjša od krmne vrednosti slabe slame. Na hektaru gozdne paže preživi krava kvečjemu 25 din, na urejenem pašniku zadošča 1 ha za pašo ene krave v vsej pašni sezoni. Pri gozdni paši prehodi živila dnevno ogromne razdalje in porabijo energijo za gibanje, namesto za proizvodnjo mleka in mesa. Za čuvanje živilne je pri gozdni paši potrebno več osobja.

Za urejanje in dvig proizvodnje je kmetijstvu na razpolago zelo veliko umetnih sredstev, dočim je gozdarstvo navezano zgolj na naravne pogoje rasti. Mar ni zato pravilno pustiti gozdu nemoten razvoj, kmetijstvu pa dati potrebne površine, da na njih, ob uporabi vseh modernih agrotehničnih sredstev dosegne čim boljše uspehe v proizvodnji.

ZAGRADIMO PASNIK, DA OHANIMO GOZD!

Precjer jasna ločitev gozda od pašnika je eden pogojev, brez katerega ni možen obojestranski trajni donos. Prvi ukrep je torej ločitev površine. Plodnost tal v gozdu se bo naglo popravila, vrnil se bodo vrste drevja, ki jih je pregnala paša. Kmetijstvu pa bo na velikih zaokroženih površinah lažje gospodari in ob uporabi umetnih sredstev z lahkoto doseglo rentabilno proizvodnjo.

Ločitev gozda in paše ne smemo vzeliti preveč dobesedno. Bolje je reči: loči naj se kmetijsko in gozdno gospodarstvo, v območju kmetijskega gospodarstva pa naj se uredi odnos gozda in paše.

Zivilni je zaščita gozda potrebna. Gozdni otoki in zavese predstavljajo odlično zaščito tal pred vetrom in s tem neposredno vplivajo na povečanje donosa na pašnikih. Krčenje in melioracija pašnikov morajo težiti za tem, da bodo te površine tako donosne kot

so ravninske. Gozdar naj se ne protivi temu, da bi najboljše površine pridobile kmetijstvu. Gozd je dobro lokaliziran na manj produktivnih tleh. Nalaga se mu celo, da ta tla izboljša in poveča njihov donos s tem, da jih sčasoma bogati s steljo in drugimi rastlinskimi odpadki. Predvsem moramo ohraniti gozd na strmljih, težko pristopnih tleh z malo trave in plitvo zemljo.

Upoštevanja vredno je načelo kmetijske šole v Cernieru, naj ostane gozd povsod tam, kjer se ne izplača trošiti gnojila.

Pašnik se mora izogibati neugodnih terenov, ker jih gozd lahko sčasoma

izboljša, dočim jih lahko paša docela degradira.

Razbremenitev gozda od paše in urejanje pašnih površin, poraslih z otočki gozda, tako imenovanih gozdnatih pašnikov, je osnovna naloga kmetijske in gozdarske službe na Gorenjskem. Novi zakonski predpisi o paši omogočajo krčenje gozdov za potrebe paše in prepovedujejo pašo po gozdovih. Za ureditev tega vprašanja pa bo potreben mnogo dobre volje in razumevanja kmetijcev in gozdarjev, za povečanje donosov in izboljšanje tal.

BERTONCELJ

Gorenjske bodice

Sem res radoveden, komu se bom danes zameril. Veste, je že tako na svetu, da mora biti vedno seden ta grdc. — No, pa začnimo naštaviti greho...

Ondan me je zaneslo na Javornik. Na Cesti talcev sem obstal pred lepo poslovilnicom trgovskega podjetja. »Plavž in se zazri v napis: »Gemischwarenhandlung«. Napis je sicer prepleškan, vendar še dobro čitljiv, da ga že od daleč lahko prebereš. — Menim, da dvojezični napisi niso umestni, ker smo v Sloveniji. O tem »zvornem« primeru naj bi spregovorilo tudi Turistično oljepljevalno društvo na Jesenicah.

Naneslo je tako, da me je pot privedla v Hrastje pri Kranju. — Na tamkajšnji ekonomiji so zelo prizadovni. Menda jih je znanjalo obdelovalno površine, da so se lotili dvojezičnih napisov. — Ce je tako, potem pa pojde na gospodarstvo na cesti, ki vodi mimo ekonomije. Ker pa se zavedajo, da takšni tereni nič pride na red, so začeli z melioracijo. Dvorlăče in cesto namreč pogosto zavajajo v gnojnico. —

Naneslo je tako, da me je pot privedla v Hrastje pri Kranju. — Na tamkajšnji ekonomiji so zelo prizadovni. Menda jih je znanjalo obdelovalno površine, da so se lotili dvojezičnih napisov. — Ce je tako, potem pa pojde na gospodarstvo na cesti, ki vodi mimo ekonomije. Ker pa se zavedajo, da takšni tereni nič pride na red, so začeli z melioracijo. Dvorlăče in cesto namreč pogosto zavajajo v gnojnico. —

Na neznančevu lico sta legla sproščenost in nezanimanje za moje nadaljnjino pripovedovanje.

»Hvala!« je dejal in utoril v množici. — Le mokre stopinje so kazale smer, kamor je izginil.

In jaz?... Čeden potoček se je potuhnjeno splazil pod moje čevlje s preluknjenimi podplati!

— 10 minut!

Na neznančevu lico sta legla sproščenost in nezanimanje za moje nadaljnjino pripovedovanje.

»Hvala!« je dejal in utoril v množici. — Le mokre stopinje so kazale smer, kamor je izginil.

Ko me je takole nosilo po zabavnišču, sem naletel na znanca.

»Lejga, kaj pa ti tukaj?« se je zanimal in me prešerno trešil po ramenu, da se jo kar pokadilo.

Pa me je ujezilo neumno vprašanje:

»Kaj neki — platfus jasem, sem se odrezal in mu obrnil hrbot. (Platfus je edino, kar sem pojerbal po fotru.)

—

Obstal sem pred Štantom Mesarije in Nakla in pasei oči po sočnih salamah. Nekaj časa sem poziral siline, potlej pa naročil sendvič in plačal 30 dinarjev. Dobil sem dva koščka kruha, vmes pa mikroskopsko majhen lisitč salame. Ni dosti manjkal, pa bi ga bil veter odpelnil s kruha. Z občutkom sem prijet listič, zavil oči proti nebui in ga položil na jezik kot hostijo pni obhajilu. Glejte smol! Pa mi je tisti košček salame združil v votel zob...

Ker je bil košček salame res majhen in ker me vsaka malenkost koj skafija, sem ko ris pogledal na vse štiri vetrove, vmes pa preklinjal letarniško tehnico nakelške mesarije.

Vas pozdravlja

VAS BODICAR

Glas Gorenjske 3

Ape.

Prinesli so s seboj toplo in prepričljivo doživetje

Kritičen zapis ob gostovanju Drame SNG iz Maribora

Vokusno urejenih in na novo adaptiranih prostorih PG, so kot gostje mesta Kranja, odprli predstavo v okviru proslav za 20. obljetnico tekstilne stanke — mariborski igralci.

Drama SNG iz Maribora, se je s tem dejaniem pridružila vrsti slovenskih poklicnih ansamblov, ki so že prestopili prag našega gledališča.

In spet se je izpricalo ter na novo potrdilo dejstvo, da so taksi obiski potrebeni, ker poživljajo in vzemirijo gledališko občinstvo s svežimi doživetji in se bolj svežimi obrazi, ki jih nini vajen, pa so ti za to tembolj všeč — iz preprostega razloga, ker so vsaj prvič vsi po vrsti originalni. (Taki naj bi ostali neprestano!) Pokazalo pa se je tudi, da skrbno izbran avtor, pa naj bo stokrat modern, lahko osvoji našo publiko, če se izpoveduje in pripoveduje o stvarah, ki so nam po svojem notranjem bistvu bliži, čeprav se dogajajo nekje na Dalnjem Vzhodu, v angleški vojaški bolnišnici in med ljudmi, ki jih je burja časa zbrala skupaj z najrazličnejšimi koncev sveta. Tak avtor je John Patrick, nekdanji vojak, danes farmer-poljedelec in pisan gledališki del, ki jih poznajo domači vsi kontinentali.

Predvodi Janka Modra skoro ni kaj očitati; mestoma je malec okoren, sicer pa mu je uspelo izoblikovati ustrezni »soldaški žargone«, primeren času in okolju, kjer se komedija dogaja. Scenograf Jože Polančko je za to okoli s sila prepričljen, pa vendar učinkovitimi sredstvi, ustvaril odgovarjajoče scenische vzduske.

Delo je postavil na sceno Peter Macec. Njegovo režijo odlikuje suveren poseg v avtorjev tekst, ki ga je za slovenski okus in naša občutja primerno prikrojil, in se s tem izognil nevarnim čerem, ki ponekod v podtekstu in v tekstu samem štrlijo iz originala. S tem, da je režiser svojevrstno delo priobčil našim občutjem, je s Patrickovo komedijo — jaz bi jo krstil kar tragikomedijo — kjer se smeh in sočutje družita z ironijo in rahlim »cinizmom«, zagotovil uspeh. Stično scensko okolje je od režiser-

ja zahtevalo dinamiko, saj bi se sicer utegnilo zgoditi, da bi namesto komediji prisostvovali žaloigri. S spremnim izkorisčanjem vseh mizansenskih možnosti in pestrim aranžmajem je režiser to nevarnost zaobšel. (Škoda, da je nekatere možnosti spregledal!) Ustvaril je kljub spodrljivi temi in problemu videz dramaturške in življenske resničnosti zato, ker so mu stali ob strani: Arnold Tovornik — Blossom, nemo črno bitje, ki je z močno notranje doživetje intraverbalno igro presentil s silo svoje kreativne domišljije, izražene v mimičnih napol artikuliranih dvogovorih s svojimi belimi tovariši, s katerimi po nekem prvinskem humanističnem nagnjenju sozveni v toplo človeško občuteno harmonijo potem, ko se glavni junak Lachlen — Boris Brunčko odreče ljudomrskim nagnjenjem in živi prvič in zadnjič v življenu s tovariši, ki vedo, da so mu ure štele. Brunčkov lik se v jasnom lokupne iz kotanju ljudomrznosti, v tovarištvu in od tod znova mimo sovraštva in obupa nazaj v humanistični optimizem, izvirajoč iz spoznanja, da so ljudje krog njega v blistvu dobr. Zahetno in psihološko zapleteno naloge je Brunčko rešil zelo prepričljivo. Podvomiti nismo utegnili niti v avtorja, če se morda ne moreže iz povojnega, včasih že kar za lase privlečenega humanizma za vsako ceno! Temu je odpomogla s povsem naravnim igro nekdanje otroške vrtnarice — bolničarka Margaret — Angela Jenč-Jankova: prikupno, od vseh oboževana dekle, ki s svojo izuzbejnijo reši Lachlena iz vrlincev ljudomrznosti v radostno doživetje človeškega sožitia. Nepozaben bo v mojem spominu ostal polkovnik Slavo Plevl, zdravnik in dramaturška vzmet, ki z logiko medicinske znanosti — resnobjnostjo vojaške doslednosti, in veličino človeške, odgovornosti, nihal med dolžnostjo in človečnostjo, etosom zdravnika-človeka ter odmerja dejanje in nehanje glavnega junaka. Vsa ta protislovja v eni in isti osebnosti je združil Plevl v skladno celoto in ustvaril simpatičen in plastičen odrski lik.

Like iz drugega plana, ki po kvaliteti stvariteljske moči in izraza niso prodri v prvi plan, kakor se je to zgodilo s polkovnikom in črnim rekonvalescentom Blossom, pa vendar bolj ali manj uspelo izpopolnjujejo podobo Patrickove komedije, so značilni. Irc Yang — Dušan Mevija sprožal s svojim vojaško — šegavim besediščem in živahnim jecljajočo govorico kanonade smeha. Simpatičen lik boksarja Diggerja je ustvaril Janko Haberl. Preprosto in solidno podobno vojaka Kiwiha je zaigral Roman Lovrač, vlogo zdravniškega strežnika pa Inko Hančič.

Zaključna sodba: Drama SNG je prinesla s seboj toplo in prepričljivo doživetje in osvojila z njim tako podobansko kot večerno publiko. Obe

variš Irec Yang — Dušan Mevija sprožal s svojim vojaško — šegavim besediščem in živahnim jecljajočo govorico kanonade smeha. Simpatičen lik boksarja Diggerja je ustvaril Janko Haberl. Preprosto in solidno podobno vojaka Kiwiha je zaigral Roman Lovrač, vlogo zdravniškega strežnika pa Inko Hančič.

Zaključna sodba: Drama SNG je

prinesla s seboj toplo in prepričljivo doživetje in osvojila z njim tako podobansko kot večerno publiko. Obe

Prizor iz Patrickove tragikomedije »Vroča krič«

Iz kronike šolstva v Stražišču

Z otvoritvijo novega šolskega poslopja v Stražišču je vprašanje šolskih prostorov v Kranju le trenutno rešeno. Zato je gradnja celotne nove šole enina zadeva, ne samo Stražišča, teme vsega mesta.

Ob tej priliki priobčujemo nekaj podatkov iz zgodovine stražiške osnovne šole.

O razvoju šolstva v Stražišču, na skrajnem koncu kolonizacijskega območja loškega bržinskega gospodstva, je bil pač podoben razvoju šolstva v drugih krajih. Prvotnemu poučevanju verouka se je v reformacijski dobri pridružil pouč branja in pisanja. Pobuda za to je izšla iz protestantovskih reformatorjev. Temu pouku so navadno služila župnijska poslopja poleg cerkve. Prvotna cerkev in župnijska poslopja sta bila v teh časih poleg sedanega savskega mosta; tam so po ustanem izročili prvi začetki stražiškega šolstva.

Zaradi povodnji in ker Savski breg ni bil naseljen, so leta 1728 na sedanjem mestu sezidal novo cerkev, »šola« pa se je preselila v neko staro hišo, ki je bila baje polna nesnag in v slabem stanju. Ker je štivo

začeli so graditi novo šolo — trirazredno in jo slovensko odprli 27. VII. 1899. Ta stavba je danes predstavlja matično osnovno šolo, poleg nje pa so 3 učilnice v zgradbi TVD Partizana (od leta 1952), 4 učilnice pa so v novozgrajenem traktu, ki je bil odprt v soboto. S popolno dograditvijo nove šole, bodo otroci še dobiti moderno stavbo, ki jo preteklost ni mogla ali hotela dati.

D. B.

Začeli so graditi novo šolo — trirazredno in jo slovensko odprli 27. VII. 1899. Ta stavba je danes predstavlja matično osnovno šolo, poleg nje pa so 3 učilnice v zgradbi TVD Partizana (od leta 1952), 4 učilnice pa so v novozgrajenem traktu, ki je bil odprt v soboto. S popolno dograditvijo nove šole, bodo otroci še dobiti moderno stavbo, ki jo preteklost ni mogla ali hotela dati.

D. B.

Še uspeli pridobiti in vzgojiti kadra, ki bi po svoji izobrazbi zadostil ljudskemu knjižničarju. Knjižnice se klub vsem težkočam in nerazumevanju večajo in širijo in bodo prej ali slej potrebovale izkušenih knjižničarjev. Za knjižničarjevo izobrazbo bo treba poskrbeti, njegovo delo primerno graditi, za razvoj knjižnice pa nuditi zadostna sredstva.

Ljudske knjižnice so še vedno vključene v razna društva ali množične

še uspeli pridobiti in vzgojiti kadra, ki bi po svoji izobrazbi zadostil ljudskemu knjižničarju. Knjižnice se klub vsem težkočam in nerazumevanju večajo in širijo in bodo prej ali slej potrebovale izkušenih knjižničarjev. Za knjižničarjevo izobrazbo bo treba poskrbeti, njegovo delo primerno graditi, za razvoj knjižnice pa nuditi zadostna sredstva.

Na našem podeželju imamo kraje, kjer so bile nekdanje knjižnice. Iz kdo v kakšnih razlogov so knjižnice prenehale, knjige so nekje obležale ali pa se porazgubile. Te knjižnice bo treba obnoviti, kajti ljudje povprašujejo po knjigah, posebno v zimskem času. V teh primerih bi prišle občinske ljudske knjižnice na pomoč. Z dobro organizacijo bi pošiljali iz občinske ljudske knjižnice knjige s kakovimi prevozni sredstvi v posamezne vasi ali kraje, kjer bi nekdo knjige prevzel in jih razdelil med bralec. Po določenem času bi knjige vrnili in pripeljali nove. V nekaterih občinah imajo ta način izposojanja že vpeljan.

Glavni odbor Sveta »Svoboda« in posvetnih društv ter Bibliotekarsko društvo Slovenije sta dala pobudo za člimentno ustanovitev občinskih ljudskih knjižnic, ki naj bi skrbeli za ostale knjižnice v občini. Pričakujemo zakon o ljudskih knjižnicah, ki bo določil pogoje skrbstva in upravljanja knjižnic. Upamo, da ga dobimo v doglednem času. Naše knjižnice in knjižničarji morajo biti pripravljeni in imeti svoje knjižnice ustrezeno opremljene in izpopolnjene.

Delovni človek bo prišel tako povsed do dobre knjige, ki mu bo po dnevnom napornem delu v razvedrilno treba preskrbeti primerne prostore, če jih še nimajo, nabaviti potrebine knjige in nastaviti poklicnega ali vsaj bogatejša.

predstavljata se ob zaključku sprememb v prisrčno svečanost. Zrelemu dojemanju pretežno delavske publice iz tovarne »Iskra«, velja vse priznane.

In tudi ni čudno. Osrednja ideja Patrickove komedije se glasi: »Ljudje živimo prepovršno. Ali se komurkoli izmed nas ne more prijetiti kakor Lacklenu, da že jutri ne bo tlačil zemlje na planetu? Vsakomur! Zato živimo optimistično, kot da nam je večno živeti in bodimo bližnjim, kot da bo že jutri umrl! Tak pogled na življenje je izobilovala v milijonih ljudi druga svetovna vojna...«

RADO JAN

ŠPORT

Pred nami je V. jugoslovanska alpska vožnja

Tudi letos prirejata Avto-moto zveza Slovenije in Avto-moto društvo Bled ocenjevalno vožnjo. Letošnja Alpska vožnja je že peta po vrsti, ima pa letos še poseben pomen, ker praznuje organizacijo Ljudske tehnike 10-letnico svojega obstoja.

TEKMOVALNA PROGA

Prireditelj je za start izbral Bled, odkoder vodi I. etapa mimo Bohinjske Belce, Soteske, Nomenja v Srednji vas do Bohinjskega jezera, kjer zavije v Bohinjsko Bistrico. Od Bohinjske Bistrice do Rovtarice sledi hitrostna vožnja do Rovtarice na Jelovico. Vožnjo bodo nadaljevali v Češnjico, nato po Selški dolini v Skofjo Loko, kjer se progresa vzenja do Idrije in se tam konča II. etapa. III. etapa vodi po dolini reke Idrije in slikovitih serpentin na Col, odkoder se spusti na Ajdovščino. IV. etapa je razmeroma lahkak; po asfaltni cesti preko Solkanu in dolini reke Soče do Tolminca. Najzahajtevnejša je V. etapa. Prvi del je lahek, progresa poteka po dolini Soče v Trento. Drugi del progje je težavejši, ker vodi preko gorskega prelaza na Vršič v Kranjsko goro. Ta del progje bo vsekakor najzanimivejši. VI. in zadnja etapa vodi po dolini Save Dolinke preko Jesenic do odcepja v Lescah in nato na Bled, kjer je cilj in zaključek alpske vožnje.

NACIN TEKMOVANJA

Tekmovalec mora paziti, da vsako etapo prevozi v določenem času. V kolikor posamezno etapo prevozi v daljšem času, se mu računa za vsako minutno prekoračenega časa 5 kazenskih točk. Ravno tako izgubi tekmovalec 5 kazenskih točk za vsako minutno časa, če pride prečez na kontrolno postajo, ki je na koncu vsake etape.

Pozitivne točke lahko tekmovalec dobi le na hitrostni vožnji Bistrica-Rovtarica.

Tekmovalca, ki prispe na cilj z več kot enourno zamudo, se sploh ne orejajo. Tekmovalci dobe slabe točke tudi v primerih, če so na vožnji poskodovali vozilo.

UDELEZBA

Prvotni rok prijave je bil do 10. septembra, vendar je prireditelj rok posljal do 20. septembra. Do sedaj so se razen slovenskih tekmovalcev prijavili: Zagrebčani, Avstrije, Nemci, Cehi, Italijani in Franci. Zanimalna za prireditve so pokazali tudi Angleži. Kljub številnim prijavam med prijavilci še ni vsem favoritov s projnih let.

Vrtačnik O.

Košarka

TRIGLAV : MEDVODE 68:59 (29:24) V sredo, 12. t. m. je Triglav odigral v Medvodah zaostalo prvenstveno tekmo. Z zmago nad Medvodčani si je položil na lestvici precej udrič. Pričomiti je treba, da so »Medvode« od zadnje igre s »Triglavom« precej napredovali, medtem ko so Kranjčani pokazali običajno igro.

•TRIGLAV : REPREZENTANCA LJUBLJANE 1:4 (0:1) ZASLUŽENA ZMAGA GOSTOV Preteklo soboto sta se na igrišču »Triglava« srečali v prijateljski nogometni tekmi enajstorici kranjskega »Triglava« in reprezentanca Ljubljane.

Kljub temu, da pri gostih ni bilo najboljših igralcev, je »Triglav« bil na lastnem igrišču visoko poražen. Ljubljanci so pokazali več smisla za kolektivno igro, lepo so kombinirali in se pokazali kot boljši realizatorji.

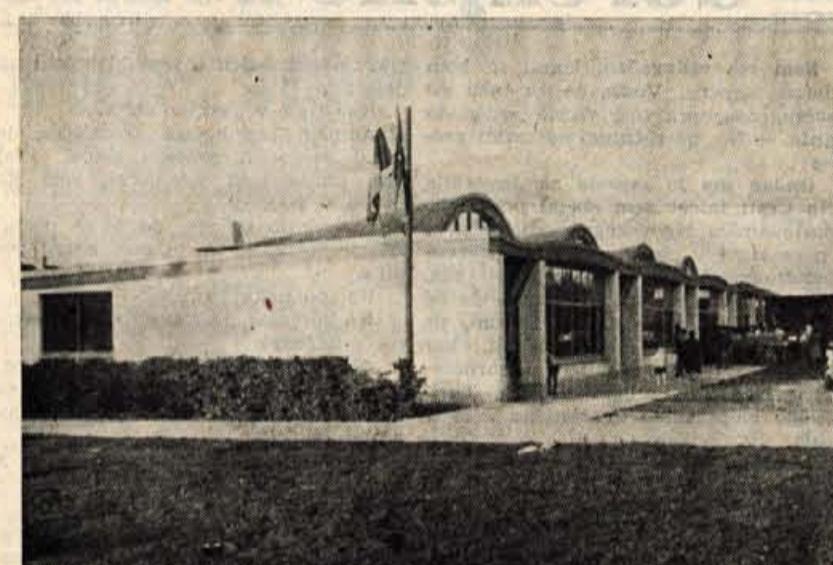
Strelec častnega gola za domače je bil v 21. minuti iz enajstmetrovke Brezar L.

D.

TENIS

Pod pokroviteljstvom sindikalne družnice »Planika« je v soboto in nedeljo novoustanovljeni teniški klub »Triglav« priredil tekmovanje. Nastopilo je 20 članov in 8 mladincov. Prvič je zmagal Žnidar (Planika), pri mladincih pa Potočnik.

Rezultati: člani, finale — Žnidar : Bedenik 6:3, mladinci, finale: Potočnik : Gunčar 3:1.

Novo šolsko poslopje v Stražišču pri Kranju

Med obema svetovnima vojnoma so na našem podeželju ustanovili precej ljudskih knjižnic. Seveda so razne politične stranke tudi z ljudskimi knjižnicami napeljevale vodo na svoj mlin.

Med vojno, ko je razbesneli okupator uničeval vse, kar mu je prišlo pod roko, tudi na knjige in knjižnice ni pozabil. Po vojni smo brskali po okupatorjevi zapuščini in iskali preostale in raztresene knjige. Od ljudskih knjižnic je ostalo le malo, ali nič. Marljinji knjižničarji so zbrali nekaj preostalih knjig ter počasi skušali oživeti ljudske knjižnice.

S spremembom družavnega življenja po osvoboditvi je tudi za ljudske knjižnice nastopilo novo obdobje. Ljudska oblast je izdala pravilnik za ljudske knjižnice. Ustanavljati so začeli ljudske knjižnice s podporami raznih množičnih organizacij in društev, nabavljali so knjige, skrbeli za opremo in prostore. Sindikati in Ljudska prosveta Slovenije so skrbeli za razvoj knjižnic v tovarnah, podjetjih in na deželi. Toda novi čas je zahteval tudi v ljudski knjižničarje svoje. Prijevali so tečaje za knjižničarje, ki naj bi skrbeli in vodili knjižnice po navodilih ljudske oblasti. Vendar so ostale knjižnice le tam, kjer je bil marljinji knjižničar, ki je imel veselje in dobro voljo do dela v knjižnici ter užival podporo tistih, ki so razumeli nujno samoizobraževanje posameznika.

Danes imamo lepo urejene ljudske knjižnice po večjih in manjših mestih. Le

OBJAVE • OGLASI

KINO - TE DNI DOPO GLEDALI

KINO »RADIO« JESENICE

21. septembra, ameriški film »ZELI ME« ob 18. in 20. uri.
22. in 22. septembra, ameriški barvni film »PESEM ZLATEGA ZAPADA«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Dopoldne ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVZ« JESENICE

21. septembra, francoski barvni film »PARIZ MESTO ZALJUBLJENIH« ob 18. in 20. uri.
22. in 23. septembra, ameriški film »ZELI ME«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Dopoldne ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO KOROSKA BELA

22. in 23. septembra, ameriški barvni film »PESEM ZLATEGA ZAPADA«. V soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 17. in 19. uri.

KINO ŽIROVNICA

22. in 23. septembra, nemški film »SRCE LAZNO BIJE«. V soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 17. in 20. uri.

KINO »STORZIC« KRAJN

21. septembra, ameriški barvni film »DVOBOJ V DŽUNGLI«, ob 16., 18. in 20. uri.

22. septembra, ameriški barvni film »DVOBOJ V DŽUNGLI«, ob 16., 18. in 20. uri;

ob 22. ur ameriški film »TRINAJSTA URA«.

23. septembra, nemški barvni film »PIROSKA«, zadnjekrat, ob 9.30 uri; ob 14. ur francoski film »TARAS BULBA«;

ob 16., 18. in 20. ur ameriški barvni film »DVOBOJ V DŽUNGLI«, zadnjic.

24. septembra, ameriški film »TRINAJSTA URA«, ob 16., 18. in 20. uri.

25. septembra, ameriški film »TRINAJSTA URA«, ob 16., 18. in 20. ur, zadnjic.

26. septembra, angleški barvni film »VZPON NA EVEREST«, ob 16., 18. in 22. ur.

LETNI KINO »PARTIZAN«

21.-26. septembra — ZAPRTO.

KINO »SVOBODA« STRAZISCE

22. septembra, ameriški film »TRINAJSTA URA« ob 18. in 20. ur.

23. septembra, nemški barvni film »PIROSKA« ob 15., 17. in 19. ur.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO

23. septembra, premiera ameriškega barvnega filma »BOBNI ČEZ REKO«, ob 15., 17. in 19.30 ur.

KINO NAKLO

22. septembra, ameriški barvni film »BOBNI ČEZ REKO«, ob 20. ur.

23. septembra, francoski film »TARAS BULBA«, ob 18. in 20. ur.

KINO DOVJE MOJSTRANA

22. in 23. septembra, angleški film-drama »OSEBNA ZADEVA«. V soboto ob 20. ur in v nedeljo ob 18. in 20. ur.

KINO RADOVLJICA

Od 21. do 23. septembra, ameriški barvni film »ZENA Z NEAPELJSKIH ULIC«. Predstave: v petek in soboto ob 20. uri; v nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA

Od 21. do 22. septembra, ameriški kriminalni film »MITO«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

22. in 23. septembra, francoski film »SUŽNJI«, v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 16. in 20. ur.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRAJN

Petak, 21. septembra ob 20. ur: izven — Ivan Cankar: »HLAPCI«.

VPIŠOVANJE ABONMAJEV V PG

Uprava Prešernovega gledališča v Kranju je podaljšala vpis abonmajev za gledališko sezono 1956-57 do 1. oktobra.

Sprejemam v službo dekle, ki je javna tudi življenje in kmečkega dela. — Potočnik Janez, Zabukovje 3, Besnica.

Preklic.

Podpisani Stane Sorli preklicujem vse izjave, ki sem jih govoril v zvezi z Ljubimico Jegličem, ker so neresnične in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Mestna klavirica Kranj odkupi vsa kolikino česna po najvišji dnevni ceni.

Mlada intelektualka, večkrat odsotna, pretežni del dneva v službi, hčer prazno ali opremljeno sobo v Kranju. Plačam dobro, za uslužbo dam lepo nagrado. Naslov v upravi lista.

Dam 5.000— din nagrade tistem, ki mi preskrbi vseljivo neopremljeno ali opremljeno sobo v Kranju. — Ponudbe oddati na upravo lista.

Iščem opremljeno sobo v Kranju. Dam nagrado ali brezobrestno posojilo. Ponudbe pod »soba«.

Prodam plug obráčalnik, nov. Ahačič Franc, Velesovo 7.

Prodam večjo kolikino tepk. Smarjetna gora 26.

Harmoniko, diatonično, še dobro — kupim. Ponudbe s ceno v upravo lista.

OBVESTILA

Avto-moto društvo Kranj priredi tečaj za šoferje amaterje. Tečaj se prične 25. septembra 1956 ob 17. uri. Prijava se sprejemajo vsak dan od 15. do 18. ure v društveni pisarni.

TVD »Partizan« Stražišče obvešča, da se prične 24. septembra zopet redna splošna telovadba (prosta, orodna, namizni tenis, odbojka, rokomet, lahka atletika, smučarski treningi, itd.) v ponedeljkih in četrtekih ženski ter v torkih in petkih moški oddelki po urniku: 17-18 podmladek, 18-19 pionirji, plonirke, 19-20 mladiinci, mladimice, 20-21 člani, članice. Ob sredah od 17. ure dalje in ob nedeljah dopoldne so poljubni treningi, v kolikor ni rezervirano za tečaje. Vpisovanje je pri vladiteljih. — Apeliramo na vse ljubitelje splošno telesne vzgoje, zlasti pa na stare, da pošljete svoje otroke v društveni dom, kjer si pod nadzorstvom krepijo zdravje in vzgajajo v osnovni disciplini.

POPRAVEK

V prejšnji številki našega lista se je v drugem odstavku članka »Otvoritev novega Šolskega poslopja v Stražišču pri Kranju«, vrinila neljuba pomota. Stavek se pravilno glasi: »Po uvedenem nagovoru je predsednik sveta za šolstvo pri OBLK Kranj, tovarš Leon Janškovec, predal šolski ključ upravitelju osnovne šole v Stražišču, tovarišu Dušanu Bavdu.«

POPRAVEK

V prejšnji številki našega lista se je v drugem odstavku članka »Otvoritev novega Šolskega poslopja v Stražišču pri Kranju«, vrinila neljuba pomota. Stavek se pravilno glasi: »Po uvedenem nagovoru je predsednik sveta za šolstvo pri OBLK Kranj, tovarš Leon Janškovec, predal šolski ključ upravitelju osnovne šole v Stražišču, tovarišu Dušanu Bavdu.«

— Mali oglasi

V sredo, 12. septembra Izgubljeno denarnico z dokumenti od Naklega do Strahinje ob 18.—19. ure vrniti Strahinje 18, pri Oraču. Denar lahko obdrži.

Avtobusno mesečno vozovnico za september na ime Vera Konjar, — Smlednik, ki je izgubljena, preklicujem kot neveljavno.

Avtobusno mesečno vozovnico za september na ime Marija Vehovec — Dragotajska 7, ki je izgubljena, preklicujem kot neveljavno.

Prodam motor 98 cm³. — Brudan, Primskovo 46, Kranj.

Prodam lep otroški voziček za dvojčke. Naslov v upravi.

Zamenjam 2 enosobni stanovanji v Kranju za dvosobno od Kranja do Sk. Loke. Naslov v upravi.

Sprejemam v službo dekle, ki je javna tudi življenje in kmečkega dela. — Potočnik Janez, Zabukovje 3, Besnica.

Preklic. — Podpisani Stane Sorli preklicujem vse izjave, ki sem jih govoril v zvezi z Ljubimico Jegličem, ker so neresnične in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Mestna klavirica Kranj odkupi vsa kolikino česna po najvišji dnevni ceni.

Mlada intelektualka, večkrat odsotna, pretežni del dneva v službi, hčer prazno ali opremljeno sobo v Kranju. Plačam dobro, za uslužbo dam lepo nagrado. Naslov na upravi lista.

Dam 5.000— din nagrade tistem, ki mi preskrbi vseljivo neopremljeno ali opremljeno sobo v Kranju. — Ponudbe oddati na upravo lista.

Iščem opremljeno sobo v Kranju. Dam nagrado ali brezobrestno posojilo. Ponudbe pod »soba«.

Prodam plug obráčalnik, nov. Ahačič Franc, Velesovo 7.

Prodam večjo kolikino tepk. Smarjetna gora 26.

Harmoniko, diatonično, še dobro — kupim. Ponudbe s ceno v upravo lista.

Objave

Planinsko društvo Radovljica sporoča, da bo Roblekov dom do nadaljnega oskrbovan le ob sobotah in nedeljah. Pogačnikov dom pri Križkih jezerih bo zaprt od 1. oktobra dalje, medtem ko bo Valvasorjev dom do nadaljnega še redno oskrbovan.

Društvo upokojencev — podružnica v Kranju vabi vse člane na SIRSI SESTANEK, ki bo v torek, dne 25. septembra t.l. ob 15. uri v društvenih prostorjih v Tomšičevi ulici 28. Na dnevnem redu je: 1. Razgovor o zidavi domov za upokojence in 2. Razno. — Odbor.

Slovensko gradbeno podjetje »Projekt« Kranj

PRODA

osebni avtomobil BMW — štirisedeni, v izpravnem stanju, po ugodni ceni. — Informacije na upravi podjetja v Kranju.

RAZPIS

Upravni odbor tovarne usnja »Runox« v Tržiču razpisuje na osnovi čl. 7 temeljnega zakona o stipendijah, Ur. l. FLRJ št. 32/55 za šolsko leto 1956-57

STIPENDIJO

za Usnjarski tehnikum v Domžalah.

Kandidat mora imeti dovršeno vajenško dobo iz usnjarske stroke ali 4 gimnazije. Prošnji priložite življenjepis in premoženjsko stanje staršev.

Da bi se učil v domžalskem tehnikumu, mora imeti oddeje, puške, in še mnogo tega, česar tu ne moreš dobiti. Treba se je temeljito pripraviti, če hočeš tako potovanje do preživetja. — Izbiš si torej iz glave in potpri, da prideš v Choco; od tam poskusimo potem vse skupaj, rotim ozlovoljenega fanta.

»Požanje, preden prideš v Choco, boste že vse take cunje brez vsakega poguma, kot je večinoma vse tod okoli! In jezno se vrže v svojo mrežnico.

Zalosten sedim in strsim v sij bližnje obločnice. »Morda ima prav, Billy!« si mislim utrujeno.

Pri tretjem ognju se glasi vpitje in vriskanje. Vem, kaj se godi tam in lahko si razlagam čudne gibe dveh moških, ki ju, golih do pasu, osvetljujejo zuljki ognja. Od časa do časa se v njunih pesteh zablišča in zasvetlikata, ko mahata z rokami po zraku in vselej spremjam to bliskanje vreščanje in pluskanje

in vreščanje in pluskanje. Kaj je to, ki me pogleduje iz ognja? Zenska je! Zdaj je dvignila prst. »Le pojdi, dragi, moj mož pride vselej, žup, zaksnil se je!

Ah, da, Marija je! Kako pride vendar Marija v Muzo, saj... ne, saj to ni Marija, to je vendar Jules! Smešno! Reži se mi, Jules, in v nogarmi stoji v ognju, pa nič ne čuti, nič ga ne peče! »Beži«, se slišim, kakši krčim, »beži, saj si mrtev, kaj hočeš tu! Marija naj pride! In pieše naj! Toda ne ona! La Rumbana... Povsed okrog mene je raztresena žerjavica in nenadoma zadoni ob meni glas, takšno silno, da moram tiščati prste na ušesa, ker me ta glas strašno boli: »Težko napad malarije bo, dvignite ga z mrežnico vred in ga nesite v bolnišnico! Nenadoma se dvigne okrog meni pleksiški trušč kot bi bobnili za stave vsi stroji. Muzo in v tem zapazim, da me

zavira vse, kar je vendar Marija. Že vendar Marija je! Že vendar Marija je! Že vendar Marija je!

Na koncu se mi kot kotači kot majčkeno zrno v volti skodeli. Težko kot svetec se pretakl skri po žilah. Aha, vojaki so priheli in vlečajo bojevnika narazen, enega od njiju peljejo stran, gotovo v bolnišnico, ker ga morajo podpirati. In kdo je to, ki me pogleduje iz ognja? Zenska je! Zdaj je dvignila prst. »Le pojdi, dragi, moj mož pride vselej, žup, zaksnil se je!

Ah, da, Marija je! Kako pride vendar Marija v Muzo, saj... ne, saj to ni Marija, to je vendar Jules! Smešno! Reži se mi, Jules, in v nogarmi stoji v ognju, pa nič ne čuti, nič ga ne peče! »Beži«, se slišim, kakši krčim, »beži, saj si mrtev, kaj hočeš tu! Marija naj pride! In pieše naj! Toda ne ona! La Rumbana... Povsed okrog mene je raztresena žerjavica in nenadoma zadoni ob meni glas

Dragi cicibančki in pionirji!

Je zazvonil šolski zvonec... Menda so še vse spominjate teh besed, ki so bile natisnjene pred dobrimi dvema mesecema kar na tem mestu. Šolski zvonec vam je tedaj oznanil konec pouka, zaključek šolskega leta — oznanil je, da se pričenja brezkrbni dnevi, počitnice nekje na morju, v planinah, veseli dnevi pri sorodnikih nekje na doželi, taborjenje, letovanje... Tedaj sem vam povoščil, da bi res uživali počitnice v vsej lepoti, se dodobra okopal v morju, navžili svežega planinskega zraka, okreplili telo in se pošteno spočili. Upam, da so se moje želje uresničile.

In pred dnevi se je šolski zvonec ponovno oglasil na vseh šolah. Označil je, da je lepih dni konec, in da bo sedaj potrebno kar pošteno pljučati v roki in pričeti z resnim delom. Spoprijateljiti se boste moralni zopet s knjigo, ki jo upam tudi v času lehuhjenja, o počitnicah, niste pustili v nemar, v razredu boste prisluhnili neznamim besedam, ki vam jih bodo nizali vaši učitelji, doma pa izpolnjevali naloge. Saj je sedaj pravi čas, da si ustvarite trden temelj znanja, se usposobite za življenje. Naša domovina rabi še mnogo, mnogo pridnih rok, kreplih in razgledanih mladičev, ki bodo poprijeli za ralo, stopili za stroje v tovarnah, poprijeli za pero in sploh za vsako delo — saj je vsako delo častno. Vem, da se boste pridno učili in delali vse leto, in veseli vas bodo starši, veseli vaši učitelji v šoli in mi vsi.

Pričetek šolskega leta naj nam bo vesel praznik. In ob tem prazniku razpisujemo ZOPET TRI LEPE NAGRADA ZA PRAVILNO RESITEV KRIŽANKE. Vem, da ste uganili kaj bodo oni trije srečniki dobili — knjige, da. Kakor vedno, pošljite tudi takrat rešitev križanke na naslov: Uredništvo »Glas Gorenjske«, Mladinski kotiček, Kranj. Na ta naslov pošljajte tudi vse ostale dopise, saj je prostor, ki je namenjen dopisnikom, ugankam, pregorom in sploh vsem, kar boste poslali, precej obširen.

Dede Kosobrin

Zmaj pod Triglavom

V bližini vasj Krnice nad Zabreznim je podzemski jama. Domacini ji pravijo Solarjeva luknja. V tej jami pod Triglavom je nekoč živel velik star zmaj. Vsako leto je zahteval eno izmed najlepših gorjanskih krav.

Nekoč je ta zmaj zaspal za sto let. Ljudje so si potem upali v to jamo. Ko so Turki divjali po naših krajinah, so Gorjanci pred njimi skrili v Solarjevo jamo tri kaci zlata in srebra.

Cez čas se je zmaj zbudil in zagledal zaklad...

Nekoč so šli gorjanski lovci na lov v Pokljuške gozdove... S seboj so imeli dva psa volčjaka. Spotoma sta zašla v to jamo. Ko sta bila v bližini zmaja, sta opazila, da je ogromni zmaj odpira gobec, maha z repom in jima grozi s smrtnjo. Vsa trda sta obstala pred groznim sedemglavim znajem.

Potem sta ga prosila, naj ju pusti živeti.

»Ce bosta namesto mena varovala gorjanski zaklad, vaju pustim živa, drugače vaju pospravim za malico!« Je rohnel zmaj.

»Kar boš ukazal, vse bova naredila, sta odvrnila.«

Zmaj je pokazal volčjakoma zaklad, močno udaril z repom, da se je gora zamajala. Potem je izginil.

Psa pa sta zrastila za tri metre. Njuno oči so postale zeleni in so bile veliko kot brusni kamni. Zagorele so v divjem ognju.

Psa sta zalajala, da je bilo slisati do Debele peči in Triglava.

Potem ljudje niso več upali v jama.

Nekoč je stari pastir Matevž iz Gorjic sill v to jamo. Kam se je napotil, ni povedal niti Tretineku, ki mu je pomagal pasti krave.

Ko je prestoplil prag votline, mu je močna zelena svetloba slepila oči. Zaslišal je pasje lajanje. Dobre je razločil dva psa z očmi kot brusnimi kamni. Psa sta odpirala gobca. Ma-

tevž je postal omotičen. V grlu ga je stiskalo. Komaj je zlezel iz jame.

Pobaral je svojo palico in pogledal, če so ga še drži njegova pastirska usnjata malha.

Toda, glej! Malha se je nataknila na vejo in ga vlekla nazaj. Matevž je obupan misil, da ga drži ogromen pes. Vpel je: »Pomagajte, ljudje, pomagajte!«

Tedaj je stopil predenj Tretinek Janko in se glasno smejal...

»Veja vas drži, boter, veja!« Odločil je trhlo vejo in rešil Matevža.

Kadar se je Matevž hvalil, kako je hodil po Solarjevi jami, je vedno zamolčal, kako ga je polival mrtvaški pot in kako se je ujel za vejo.

Ko bi vedeli vaški samosrajenci za Matevžovo junaštvo, bi se mu gotovo smejal.

I. D.

tevž je postjal omotičen. V grlu ga je stiskalo. Komaj je zlezel iz jame.

Pobaral je svojo palico in pogledal, če so ga še drži njegova pastirska usnjata malha.

Toda, glej! Malha se je nataknila na vejo in ga vlekla nazaj. Matevž je obupan misil, da ga drži ogromen pes. Vpel je: »Pomagajte, ljudje, pomagajte!«

Tedaj je stopil predenj Tretinek Janko in se glasno smejal...

»Veja vas drži, boter, veja!« Odločil je trhlo vejo in rešil Matevža.

Kadar se je Matevž hvalil, kako je hodil po Solarjevi jami, je vedno zamolčal, kako ga je polival mrtvaški pot in kako se je ujel za vejo.

Ko bi vedeli vaški samosrajenci za Matevžovo junaštvo, bi se mu gotovo smejal.

I. D.

Mnogo

V počitnicah smo se lovili,
okrog vogalov se podili,
tam za drevesi se skrivali,
na kopališču se kopali.

A zdaj je vsega konec;
vsak dan nas kliče šolski zvonec.

sreča

Smo zrasli vsi, se okreplili,
telo in duh si odpočili.
Zdaj s trdno voljo vsi veselo
spet pojedemo na novo delo.
Marijivo bomo se učili
in vso enočko odpodili.
Zares bo mamica vesela,
ko same bo petice štelia.

Veselja vam želim tri vreča
in pri učenju mnogo sreča!

Martina Bidovčeva

IGRICA

Povsod, kamor prideš, kamor pogledam, sama žoga. Na vseh dvoriščih in po vseh kothih se zadnje mesece tolče nekaj in nekaj leti po zraku — pravijo, da je to nova igra, ki se ji pravi perjanica. Mogoče, pa lepo je to pogledati, kako ono omelo brni po zraku. Da pa ne bomo posnemali, danes nekaj novega — preprostega.

Zbrali ste se za vasjo, pa nedelja je in vas ni malo. Izberite si dva vodnika. Ostali naj se porazdele v dve enako močni skupini. Pri tej igri potrebujete vrv. Nekje na podstrehu jo dobis ali v shrambi za ono veliko skrinjo. Na vrvi zaznamujte sredino, podnjo na teh potegnite črto. Oba vodnika primeta vrv približno dva koraka od sredine, ostali se postavijo za svojega vodnika. Določite tudi sodnika, ki da znak za začetek igre in bo razsodil kdo bo zmagał. Na sodnikovo znamenje pričneta vleči obe strani; premagana je tista stran, katere vodnik prestopi črto, ali pa so vsi pionirji potegnjeni čez določeno črto.

Utonil je deček

Na Sentpeterskem nabrežju, v katero se je v davnini, ob hudih zvonenjih v sruših, voda globoko zajedala v bregove ter v nastalih kotanjah napravila nevarne vrtince, se je kaj rada zbirala otročad. Lovila jo vejevje, bruna, deske, korenino — skratka vse, kar je prinašala narasla Ljubljana. Pogumnejši so se celo vzpenjali po žezevnih vrveh vodobrana na piloti ter spuščali papirnate čolničke po deroči in umazani vodi.

»Le kaj poreko doma?« mu je šinila misel v glavo.

»Nič zato, če bo pela šiba! Rešiti so jo treba, samo kako!« mu je rojilo po možganih...

(Nadaljevanje prihodnjih)

Z A SMEH

Lenard: »Kako zelo sem srečen, da se nisem rodil nekje na Kitajskem.« Mihec: »Zakaj?«

Lenard: »Pomisli vendor dobro, ne srečneš, koliko znakov in besed bi se moral naučiti, da bi si lahko dopisoval in se pomenkoval s svojimi bratci Kitajci.«

Učitelj razlagajo in pripoveduje učencem o divji Afriki. Govoril je o njej razsežnosti, o bogastvu, puščavah, prebivalstvu in nazadnje so jo dotaknil tudi živalstva. Za opisom mogočnega slona je prišla na vrsto še žirafa. Pa povpraša učitelj Tomaž, tistega, ki je najraje pozibaval v zadnjem klopu: »Kaj misliš, Janez, zakaj ima žirafa tako dolg vrat?« Nekaj je zahreščalo pod klopco, se težko dvignilo in odrezalo: »Zato, zato, ker je glava tako daleč od telesa.«

Hvaležni, dobri očka dé svojemu sinčku: »No, danes, ko stopaš prvikrat v gimnazijo, ob tem slovensem in pomembnem prazniku ti poklanjam čisto nov desetak.«

»Ni potreben, ljubi očka, da mi poklanjaš nov desetak, zadovoljen bom, če mi podarši zamaščen stotak«, mirno odgovori Mihec.

Dopolnjevanka

Dopolni zloge s črkami,

S a — —

— s a —

— — s a

da dobis: 1. ime reke,

2. plevela,

3. gospodarskega orodja.

Ali že veste?

Vem, da vam je že marsikaj znamenega o velikem delavskem zboru, ki je bil preteklo nedeljo v Kranju. Zastopniki delavstva iz vse Slovenije so se zbrali v središču naše lepe Gorenjske, da počaste in obude spomine na velikos tekstilnega delavstva, ki je bila pred dvajsetimi leti.

MORDA PA SE NE VESTE,

da so prvi začeli takrat stavkati kranjski tekstilni delavci in sicer 20. avgusta ob 13,50 ur in tedanjem tekstilni tovarni »Jugočeška«, današnji »Iskrje«,

da so še isti dan sledili temu vzgliju delavci v ostalih kranjskih tekstilnih tovarnah in v »Jugobruni«, »Inteksu«, »Tekstilindusu«, v tovarni F. Sirca, A. Praha in Božiča. Nekaj dni pozneje pa so jeli stavkati tudi delavci v ostalih tekstilnih tovarnah in to v Tržiču, Skofji Loki, Mariboru, Ljubljani, Litiji in drugod.

da je stavkalo v:

Kranju 2581 delavcev

Tržiču 1160 delavcev

Skofji Loki 139 delavcev

Ljubljani 265 delavcev

Mariboru 4300 delavcev

Preboldu 85 delavcev

da je tedaj vodil stavko znani voditelj delavstva, član ICK - ZKJ tov. France Leskovšek - Luka, in da je bilo središče stavkovnega gibanja v Kranju ter, da je stavko vodil posebni medstavkovni odbor z Ivanom Tomincem na čelu,

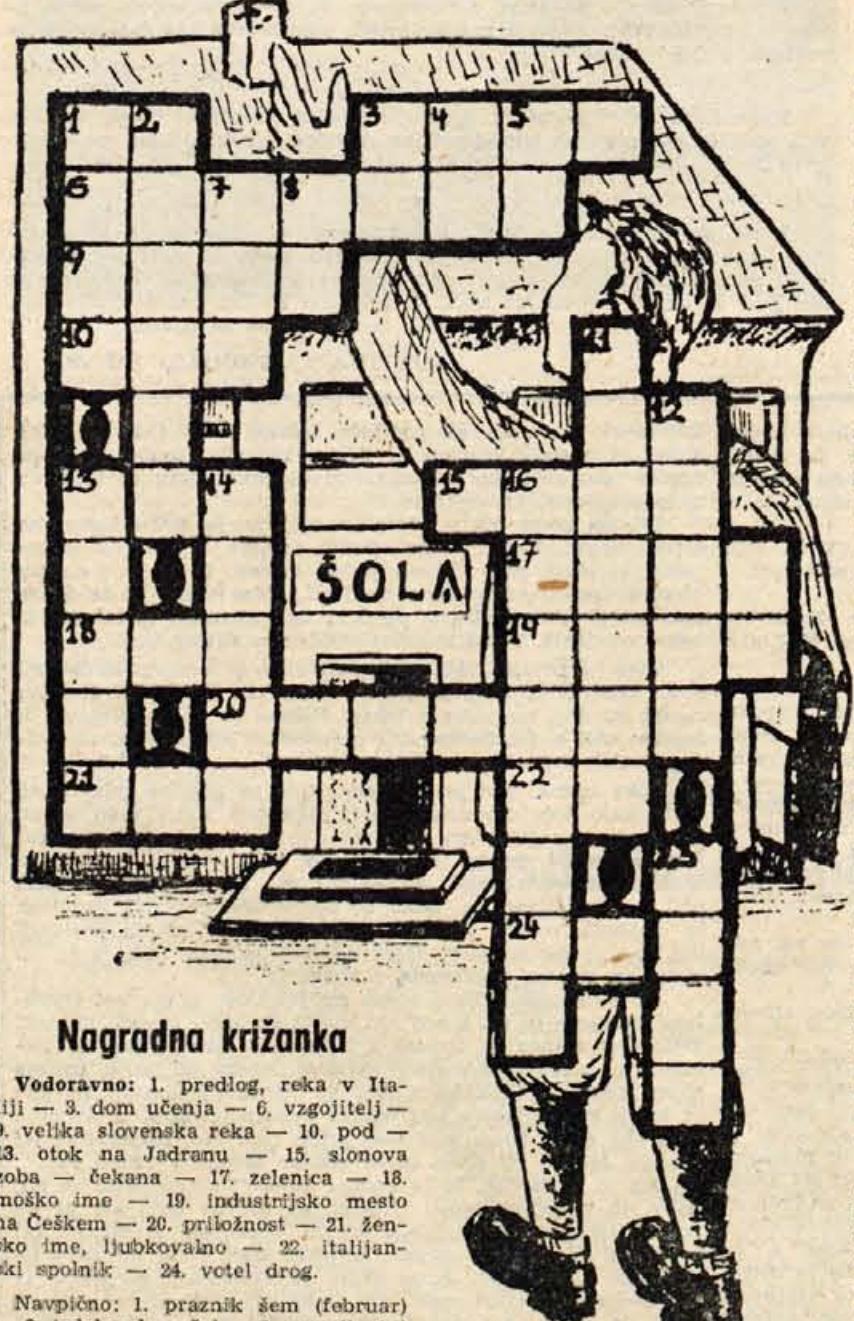
da se delavci stavkali predvsem zaradi tege, ker so jih takratni lastniki tovarn prevezli izmozgavali. Saj so morali delati ponekod več kakor deset ur na dan, zasluzili pa so komaj 25 do 30 din na dan, kar je zastonoval komaj za hrano,

da so stavkajočim pomagali in jih podpirali predvsem delavci drugih tovarn (samo delavci »Zelezarne« Jelenice so med seboj nabrali za stavkojoče nad 30.000 din). Znatno so podprli stavkajoče tudi delovni kmetje, ki so darovali pridelke in nekateri obrniki,

da se je 16. septembra zjutraj stavka končala, ko je policija in žandarmerija s pendrekli, puščinkami kopiti in solzilnimi plini navalila na stavkojoče delavce in jih pregnala najprej iz tovarne »Jugočeška«, pozneje pa tudi iz ostalih tovarn,

da so temu sledile aretacije voditeljev stavke in tudi naprednih delavcev, ki so bili obsojeni in zaprti, mnogi pa odpuščeni iz službe,

da...

Nagradsna križanka

Vodoravno: 1. predlog, reka v Italiji — 3. dom učenja — 6. vzgojitelj — 9. velika slovenska reka — 10. pod — 13. otok na Jadranu — 15. slonova zoba — čekana — 17. zelenica — 18. moško ime — 19. industrijsko mesto na Češkem — 20. priložnost — 21. žensko ime, ljubkovalno — 22. italijanski spolnik — 24. votel drog.

Navpično: 1. praznik šem (februar) — 2. izdelovalec očal — 3. vzvodobudni vzklik — 4. staroslovenska pijača — 5. nedeljnjava soglasniška skupina — 7. na tablo — 14. del šolske opreme — 16. travniška žuželka, gredelj pri jačniku — 11. obiskovalka šole — 12. drnici — 23. sodobno prevozno sredstvo različna — 13. pripomoček za pisanje stva.